

DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN
OPGERICHT 2 AUG. '27 VOOR DEN TIJD VAN 29 JAREN EN 5 MAANDEN

ADRESSEN.

Voorzitter: W. H. Th. Marcus, Krekot 44, Batavia-Centrum.

Secretaris: J. P. S. Roks, Laan Dierentuin No. 7, Batavia-Centrum, Tel. No. 6127, tot wien men zich wenden moet voor:

- a. Aanmelding als lid van den V. v. B.,
- b. Adresveranderingen,
- c. Over vereenigingszaken.

Penningmeester: L. B. F. de Leau, Berendrechtslaan 15, Batavia-Centrum, aan wien de contributie-gelden zijn over te maken.

ARCHITECTS-EXAMEN 1931.

Het schriftelijk gedeelte van dit examen ving op den 12den Januari aan:

Een rooster van dit gedeelte is hieronder afgedrukt. In het belang der candidaten is getracht het 1e en het 2e gedeelte zooveel mogelijk van elkander te scheiden. Voor het examen gaven zich in totaal op 10 candidaten, t.w. 2 bouwkundigen en 8 waterbouwkundigen.

Van de 10 candidaten kwamen 5 op voor het volledig examen, 3 voor het eerste gedeelte en 2 voor het 2e gedeelte. Van hen die voor het eerste gedeelte examen deden, waren het vorig jaar reeds 2 voor het 2e gedeelte geslaagd, terwijl 1 voor het eerst examen deed. Van de 2 candidaten die voor het 2e gedeelte opkwamen was 1 het vorig jaar reeds voor het 1e gedeelte geslaagd en kwam 1 voor den eersten keer op.

Het mondeling gedeelte ving den 22sten Januari aan en duurde 5 dagen.

Van de waterbouwkundigen slaagden voor het volledig examen de Heer R. Sigid Prawiro en voor het 2e gedeelte de Heeren F. Augenstein en C. L. Rundberg.

Van de bouwkundigen slaagde voor het 1e gedeelte de Heer J. J. de Ruiter. Daar deze het vorig jaar

reeds slaagde voor het 2e gedeelte, kon hem dit jaar het diploma worden uitgereikt.

Aan de geslaagden hierbij ons aller hartelijke gelukwensen.

JAARVERSLAG

van de Vereeniging van Bouwkundigen in
Nederlandsch-Indië over het jaar 1930.

Op de Algemeene vergadering te Soerabaia gehouden op 8 Juni 1930 werd het Hoofdbestuur als volgt, samengesteld:

Voorzitter: W. H. Th. Marcus.
Vice Voorzitter: E. C. A. Bense.
Secretaris: F. van Sprew.
Penningmeester: J. W. F. Menick.

Leden	{	J. H. van Mechelen.
		Kadiroen.
		Mohamad Enoch.

Wegens uittreding van den Heer J. W. F. Menick in October 1930 kwam de Heer L. B. F. de Leau als Penningmeester in het Hoofdbestuur.

Op 1 Januari 1931 trad de Heer E. C. A. Bense als Vice Voorzitter af en werd als zoodanig opgevolgd door den Heer F. van Sprew, terwijl in de plaats van laatstgenoemde de Heer J. P. S. Roks als Secretaris optrad.

Op 11 Januari d.a.v. vloeide de Heer Kadiroen af als lid van het Hoofdbestuur en werd zijn zetel ingenomen door den Heer R. M. Soetarjo.

De huidige samenstelling van het Hoofdbestuur is dus als volgt:

Voorzitter: W. H. Th. Marcus.
Vice Voorzitter: F. van Sprew.
Secretaris: J. P. S. Roks.
Penningmeester: L. B. F. de Leau.

Leden	{	J. H. van Mechelen.
		Mohamad Enoch.
		R. M. Soetarjo.

Op 1 Januari 1930 bedroeg het aantal leden der V.v.B. 440. In den loop van verslagjaar traden 34 leden af, terwijl 17 nieuwe leden zich aanmelden, zoodat op 31 December 1930 de Vereeniging 423 leden telde. Hoewel het terugloopen van het ledental in verslagjaar deels is te wijten aan de gedwongen afvloeiing van pensioensgerechtigde technische Ambtenaren der B.O.W., kan het totaal van 423 leden toch niet direct tot bevrediging stemmen, als men het beschouwt in vergelijking met het aantal van 550 middelbaar technici dat de B.O.W. onder zijn gelederen telt. De betaling der contributie liet in verslagjaar ten aanzien van een 40 tal leden nog al te wenschen over. Het Hoofdbestuur zag zich na herhaaldelijke vruchteloze aanmaning der wanbetalers helaas genoodzaakt voor de invordering der achterstallige contributie de hulp in te roepen van een procureur, terwijl ten opzichte van een 10 tal hardnekkige wanbetalers ernstig wordt overwogen den achterstand langs gerechtelijken weg in te vorderen. Laten we echter hopen, dat deze halsstarrigen nog tijdig tot inkeer zullen komen, teneinde te voorkomen dat het Hoofdbestuur noodgedwongen tot deze uiterste maatregel overgaat.

In verslagjaar werd slechts 1 Hoofdbestuursvergadering gehouden, n.l. op 10 Augustus 1930. Voor hetgeen op deze vergadering behandeld werd moge worden verwezen naar het extract uit de notulen, gepubliceerd in de Bouwkundig Ambtenaar 1931 No. 2.

Als in vorige jaren bleef het Hoofdbestuur paraat in het behartigen van de aan zijn zorgen toevertrouwde belangen der leden.

Op den 28en November werd door den Directeur B.O.W., naar aanleiding van een daartoe bij schrijven ddo. 27 October t.v. gedaan verzoek, aan den Voorzitter en den Secretaris van het Hoofdbestuur een onderhoud toegestaan. Dit onderhoud werd aangevraagd teneinde den Directeur eenige vragen te stellen omtrent:

- a) het Architectexamen,
- b) den overgang van B.O.W. technici naar de Provincie en de Waterschappen,
- c) de mogelijkheid om eenige door de invoering der B.B.L. 1925 gedupeerde Opzichters der B.O.W. boven de formatie in een hogere kolom te benoemen. Een verslag omtrent dit onderhoud is gepubliceerd in de B.A. 1930 No. 12.

Het stemt tot verheugen dat kan worden vermeld dat het onderhoud met den Directeur een uiterst aangenaam verloop had. Gedurende de besprekingen bleek duidelijk dat de huidige Departementschef steeds een open oog heeft voor de belangen van het B.O.W. personeel. Wij twijfelen er dan ook niet aan,

of gegronde klachten zullen bij ZijnHoogEdelGestrenge steeds een willig gehoor vinden.

Nog dient vermeld, dat naar aanleiding van het rondschrijven van het Departement B.O.W. van 19 December 1930 No. D17/4/17, waarin mededeeling werd gedaan, dat in verband met de noodzakelijkheid tot bezuiniging op de Landsuitgaven het denkbeeld in overweging is om voorshands geen nieuwe studietoelagen voor het Architectsexamen toe te kennen, door het Hoofdbestuur een request aan den Directeur B.O.W. is verzonden, houdende het met reden omkleed verzoek om de toekenning der toelagen te doen bestendigen. (zie B. A. 1931 No. 1).

Waar het toch zeker geen nader betoog behoeft dat de meerdere kennis welke de Opzichters door hunne studie voor Architect opdoen den Lande direct tengoede komt, meenen wij het te mogen betwijfelen of het niet meer toekennen der toelagen wel in het belang van het Land zal zijn. Hoewel bezwaarlijk in cijfers uit te drukken staat het voor ons vast, dat het inhouden der toelagen voor het Land eerder zal leiden tot schade dan tot besparing op uitgaven. Op grond van deze overweging behoeven wij er dan ook niet aan te twijfelen of op ons verzoek zal gunstig worden beschikt.

Ns. het Hoofdbestuur,
De Secretaris,

VERSLAG der Commissie ter Voorbereiding van een regeling van den rechtstoestand der Indische Ambtenaren.

AANSTELLING VAN AMBTENAREN.

§ 1. Inleiding.

A. Bestaande voorschriften.

Artikel 39 der Indische Staatsregeling bepaalt, dat met inachtneming van de regelen bij ordonnantie gesteld, en behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald, de ambtenaren worden benoemd en ontslagen door den Gouverneur-Generaal en dat de Gouverneur-Generaal deze bevoegdheid aan anderen kan overdragen.

Aan de in dit artikel vervatte opdracht om regelen te stellen betreffende de benoeming van ambtenaren is tot nu toe niet voldaan. Er zijn alleen partieele voorschriften gegeven.

Krachtens wettelijke bepalingen worden door de Koningin benoemd de Gouverneur-Generaal, de Luitenant-Gouverneur-Generaal, de vice-president en de leden van den Raad van Indië, de voorzitter van den Volksraad, de president van het Hooggerechts-hof, de voorzitter en de leden der Rekenkamer, de predikanten en de pastoors.

Van de bevoegdheid tot overdracht van het benoemingsrecht is door den Gouverneur-Generaal op ruime schaal gebruik gemaakt ten aanzien van departementshoofden, bestuurshoofden, diensthoofden, enz.

Een kort overzicht van de bestaande bepalingen inzake aanstelling en wat daarmee verband houdt volgt hieronder.

Benoembaarheid. Zie Stbl. 1913 No. 658.

Voor benoeming in een burgerlijke betrekking wordt in het algemeen geëischt de staat van Nederlandsch onderdaan. Aan anderen kunnen alleen bepaalde betrekkingen worden opgedragen aan te wijzen door den G.G. na ingewonnen advies van den Raad van Indië. Bovendien moet worden voldaan aan de voor de afzonderlijke betrekkingen gestelde voorwaarden van bekwaamheid. Voor speciale betrekkingen wordt geëischt de staat van Nederlander of het behooren tot een bepaalden landaard.

Omtrent de voor benoeming gestelde eischen van bekwaamheid in den vorm van diploma's of getuigschriften bepaalt de B.B.L., dat daarmee steeds tevens worden bedoeld alle geheel of minstens gelijkwaardige diploma's of getuigschriften, ook al zijn deze niet afzonderlijk genoemd, en dat afwijking van de gestelde eischen slechts plaats heeft, indien het Landsbelang het vordert en uitsluitend ten opzichte van die personen van wie mag worden aangenomen, dat zij de ontwikkeling bezitten, welke door het diploma of getuigschrift wordt gewaarborgd, ook al zijn zij niet in het bezit daarvan, en van wie naar redelijkheid kan worden verwacht, dat zij in de te vervullen betrekking in alle opzichten zullen voldoen.

Leeftijdsgrens. Als algemeene regel geldt, dat geen Europeanen en met hen gelijkgestelden, die den 35 jarigen leeftijd hebben overschreden, in vasten burgerlijken dienst worden opgenomen. Tijdelijke afwijkende bepalingen bestaan voor predikanten, politie-personeel en gezaghebbers bij het Binnenlandsch Bestuur (45 jaar) en personeel bij de S.S., werktuigkundigen bij den dienst van Scheepvaart, Gouv.-artsen, verpleegsters 1e klasse, teekenpersoneel bij de artillerie-inrichtingen en bij de luchtvaartafdeeling (40 jaar).

De gestelde grenzen mogen worden overschreden met het aantal reeds voor pensioen in aanmerking komende dienstjaren.

Gewezen militairen worden niet in den vasten burgerlijken dienst opgenomen met uitzondering van oppassende gepensioneerden of gegageerden beneden den rang van officier, met inachtneming van de bovenbedoelde leeftijdsgrenzen, en officieren van land- en zeemacht, die wegens lichamelijke ongeschiktheid zijn ontslagen en niet ouder zijn dan 35 jaar.

Opname in den vasten dienst. Deze heeft plaats 1e. door benoeming in een vaste betrekking en 2e. door het verleen van den staat van burgerlijk ambtenaar aan hen, die ter beschikking van de Indische Regeering zijn gesteld en niet dadelijk in een vaste betrekking kunnen invallen.

Tijdelijke landsdienaren, die voldoen aan de voor vaste benoeming gestelde eischen, moeten in den vasten dienst worden opgenomen zoodra daartoe gelegenheid bestaat. Zij, die langer dan drie jaar tijdelijk werkzaam zijn, worden alleen in den vasten dienst opgenomen, indien 's Lands belang dit bepaaldelijk eischt, tenzij het uitstel veroorzaakt is door het tijdelijk karakter der vervulde betrekking.

Wederopneming in 's Lands vasten dienst van gewezen landsdienaren.

Van ouds geldt de bepaling, dat eervol of niet-eervol, met of zonder pensioen, uit den dienst ontslagen landsdienaren niet zonder de uitdrukkelijke machtiging van den G.G. opnieuw in den vasten dienst mogen worden opgenomen. Een uitzondering wordt gemaakt voor gewezen ondergeschikte landsdienaren, tot hun vorige betrekking niet benoemd geweest door den G.G., die op verzoek eervol uit 's Lands dienst zijn ontslagen.

Wegens misdrijf veroordeelden kunnen eerst weder in den vasten dienst worden opgenomen na 5 jaar tijdelijken dienst, indien zij gedurende dien tijd door nauwgezette plichtsbetrachting hebben doen blijken van hun ernstigen wil om de gevolgen van de ondergane veroordeeling op te heffen.

Wederopneming in 's Lands dienst van uitgezonden ambtenaren, die binnen hun verbandtijd zijn ontslagen, mag niet plaats hebben, zoolang de aan het Land verschuldigde gelden wegens opleiding, uitrusting, overtocht, enz. niet in hun geheel zijn terugbetaald.

Keuring. Aan opname in den vasten dienst moet voor Europeanen en met dezen gelijkgestelden geneeskundig onderzoek voorafgaan. Dit geldt mede voor Inlanders, die bestemd zijn voor een betrekking in een der B of C schalen. Verder wordt keuring geëischt voor tijdelijke werkzaamstelling van Europeanen in bepaalde betrekkingen en van Inlanders voor vaste of tijdelijke plaatsing in diezelfde betrekkingen.

De provinciale en gemeentelijke ambtenarenverordeningen bevatten bepalingen omtrent minimum- en maximumleeftijd voor vaste benoeming (minimum 18 jaar, maximum in den regel 35, soms 30 jaar), dispensatie van deze eischen, keuring, proeftijd, inhoud van het benoemingsbesluit enz.

B. *Ontwerp-Dijkstra.*

Artikel 10.

1. De ambtenaar wordt voor vast aangesteld.
2. Tijdelijke aanstelling kan echter plaats hebben:
 - a. als mag worden aangenomen, dat de werkzaamheden, waarmede de ambtenaar aanstonds of later zal worden belast, tezamen niet meer dan drie jaren in beslag zullen nemen; de aanstelling geschiedt in dit geval voor niet langer dan drie jaar; deze termijn kan met ten hoogste twee jaren worden verlengd ingeval van vertraging in de uitvoering der werkzaamheden;
 - b. als blijkt de akte van aanstelling benoeming in vasten dienst afhankelijk wordt gemaakt van het verkrijgen van een, bepaaldelijk in die akte genoemd, bewijs van bekwaamheid; de aanstelling geschiedt in dit geval voor niet langer dan drie jaar;
 - c. als gebrek aan personeel dit noodzakelijk maakt; de aanstelling geschiedt in dit geval voor ten hoogste vijf jaren; na afloop van den duur van deze tijdelijke aanstelling kan slechts verlenging daarvan plaats hebben, indien en voor zoolang personeelsgebrek bestaat en geen overgang in vasten dienst mogelijk is, omdat ambtenaren niet voldoet aan de vereischten van lichamelijke geschiktheid en leeftijd. In dit geval wordt de bezoldiging vastgesteld op een bedrag zoodanig berekend, alsof hij gedurende zijn voorafgaanden dienstdienst in vasten dienst ware geweest;
 - d. op proef voor niet langer dan één jaar, zoo noodig met nog één jaar te verlengen. Op verzoek van den ambtenaar kan de proeftijd na twee jaren nog uiterlijk met één jaar worden verlengd;
 - e. van ambtenaren beneden den leeftijd van 18 jaar;
 - f. in de gevallen bij ordonnantie of uit kracht daarvan gegeven voorschriften aangewezen.

(3) Voorts kan aanstelling in lossen dienst plaats hebben voor ten hoogste drie maanden en slechts eenmaal in dezelfde betrekking.

Artikel 11.

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 10 gaat de in tijdelijken dienst zijnde ambtenaar, die sedert het bereiken van den 18 jarigen leeftijd langer dan drie jaar achtereen of in een tijdsverloop van vijf jaar meer dan drie jaar te zamen in functie is geweest, indien hem geen ontslag-besluit met inachtneming van de voor het ontslag geldende regelen is uitgereikt en indien vastgestelde lichamelijke ongeschiktheid of overschrijding van de leeftijdsgrens daartoe geen beletsel is, in vasten dienst over met

ingang van den dag volgende op dien, waarop een der hier bedoelde termijnen is vervuld.

2. Bij den overgang in vasten dienst wordt de bezoldiging vastgesteld op een bedrag zoodanig berekend, alsof de ambtenaar gedurende zijn voorafgaanden dienstdienst in vasten dienst ware geweest.

Artikel 12.

1. De in vasten of tijdelijken dienst aangestelde ambtenaar ontvangt zoo spoedig mogelijk na zijne benoeming een afschrift van de gedagteekende akte van aanstelling, die zijn ambt, naam en zoo mogelijk voornamen, benevens dag en jaar van geboorte vermeldt.

2. Die akte vermeldt voorts althans:

- a. of de ambtenaar voor vast of tijdelijk wordt aangesteld, in het laatste geval met vermelding krachtens welke bepaling van artikel 10 tijdelijke aanstelling plaats heeft, en zoo de ambtenaar voor een bepaalden termijn is aangesteld, voor welken termijn dit is geschied;
- b. de bezoldiging en de andere voordeelen, in geld of anderszins, welke den ambtenaar worden toegekend;
- c. den datum van ingang van den dienstdienst, welke voor den uitgezonden ambtenaar wordt gesteld op een met redelijken termijn voor de reis vervroegden datum van ontscheping in Nederlandsch-Indië;
- d. voor den uitgezonden ambtenaar het bedrag dat ten hoogste van hem kan worden teruggevorderd van voor hem of te zijnen behoeve, dan wel ten behoeve van de leden van zijn gezin uitgegeven gelden.

Toelichting op het ontwerp-Dijkstra.

Artikel 10 en 11.

Ambtenaren kunnen worden aangesteld op drieërlei wijze n.l. in vasten dienst, in tijdelijken dienst en in lossen dienst. De artikelen 10 en 11 stellen voorop, dat de ambtenaar vast wordt aangesteld, behoudens in bepaalde, speciaal opgesomde gevallen. Van tijdelijke aanstelling moet bepaaldelijk blijken. Vaste aanstelling wil intusschen niet zeggen, dat de ambtenaar een recht zou hebben om voor het leven in dienst te blijven. Ten slotte is de ambtenaar er voor zijn taak en valt die taak weg of eischt het publiek belang dat zij op ander wijze wordt vervuld, dan kan ook de ambtenaar niet meer worden gehandhaafd. Het wil echter wèl zeggen, dat de ambtenaar in dienst zal blijven, zoolang niet iets bijzonders plaats heeft en dat in dat geval ontslag slechts kan volgen met inachtneming van de gestelde regelen. Tijdelijke aanstelling kan alleen plaats hebben, indien bepaalde

omstandigheden aanwezig zijn. Zij kan in de eerste plaats geschieden als de werkzaamheden waarmee de ambtenaar zal worden belast, tijdelijk zullen zijn. In de tweede plaats kan tijdelijk worden aangesteld als de vaste aanstelling afhankelijk wordt gesteld van het afleggen van een examen. In de derde plaats kan tijdelijke aanstelling plaats hebben als gebrek aan personeel dit noodzakelijk maakt. Het gebrek aan vaste krachten heeft de Regeering herhaaldelijk genoodzaakt personen tijdelijk hier te lande werkzaam te stellen. Ook in de toekomst moet dit mogelijk blijven. Het aanstellen van tijdelijke ambtenaren kan echter nadeelig zijn voor de vaste ambtenaren. Door aanstelling van tijdelijke ambtenaren kunnen b.v. gegronde vooruitzichten om in hooger rang over te gaan worden geschaad. Met het oog daarop dienen regelen te worden gesteld. Het ontwerp bepaalt, dat de aanstelling van tijdelijke ambtenaren niet voor te langen tijd mag geschieden. Alleen daardoor zullen de belangen van de vaste ambtenaren niet door het te werk stellen van tijdelijke krachten in het gedrang komen. De Commissie ontveinst zich niet, dat het zeer goed mogelijk is, dat het wenschelijk zal blijken in enkele betrekkingen tijdelijke ambtenaren zeer lang in dienst te houden. In lid 2 c van artikel 10 wordt de mogelijkheid daartoe gelaten. Van de daar bedoelde bevoegdheid zal intusschen slechts een zeer spaarzaam gebruik moeten worden gemaakt. Blijft de in dat lid bedoelde ambtenaar in tijdelijken dienst of gaat een tijdelijk ambtenaar over in vasten dienst dan zal hij na ommekomst van het eerste tijdelijke verband in de gewone bezoldigingschaal moeten vallen. Dit is noodig om te voorkomen, dat de hoogere bezoldiging, die tijdelijke krachten veelal genieten, ook in den verderen diensttijd doorgaat. Voorts merkt de Commissie op dat, wanneer geruimen tijd achtereen de wenschelijkheid blijkt wegens personeelgebrek eene bepaalde betrekking door tijdelijke krachten te doen vervullen, de bezoldiging voor ambtenaren in bedoelde betrekking zal moeten worden verhoogd.

Ten einde te voorkomen dat onmiddellijk na afloop van een tijdelijk verband van vijf jaar weer een nieuw tijdelijk verband wordt aangegaan, zijn de woorden „of in een tijdsverloop van vijf jaar meer dan drie jaar te zamen” opgenomen. Ten aanzien van dit punt moge voorts worden verwezen naar hetgeen in het verslag dienaangaande is opgemerkt.

Voorts is tijdelijke aanstelling mogelijk op proef. Dat sluit zich geheel bij de geldende praktijk aan. In het belang van den ambtenaar zelf is als regel de duur van den proeftijd gesteld op een jaar, zoodat nog met een jaar te verlengen. Heeft men dan nog niet bewezen, geschikt te zijn voor ambtenaar, dan is ontslag in het eigen belang verkieselijk

boven het sleepend houden van de vaste benoeming, die ten slotte toch vermoedelijk niet zal volgen. Intusschen is eene uitzondering toegelaten voor het geval een jeugdige, geheel onervaren ambtenaar, feitelijk leerling, wordt opgeleid en na het verstrijken van zijn 2 proefjaren nog niet in aanmerking komt voor de positie van een vasten behoorlijk onderlegden ambtenaar, maar ook zijn geschiktheid nog niet heeft bewezen om in de toekomst die positie te bekleeden. Indien het dan inderdaad in het duurzaam belang van zulk een ambtenaar geacht wordt, zijn proeftijd nog eenigszins te verlengen, is daarvoor de gelegenheid opengesteld.

Ten slotte is nog onder f van het 2de lid van artikel 10 de mogelijkheid geopend, de aanstelling tijdelijk te doen plaats hebben in gevallen bij ordonnantie of uit kracht daarvan gegeven voorschrift aangewezen. Oogenschijnlijk stelt deze bepaling het geheele artikel op losse schroeven. Inderdaad is dit echter niet het geval, daar de tijdelijke aanstelling slechts kan plaats hebben, als eene ordonnantie of uit kracht daarvan gegeven voorschrift deze vergunt en men met vertrouwen mag verwachten, dat daarvan slechts in de uiterste noodzakelijkheid gebruik zal worden gemaakt. Nam men eene dergelijke bepaling niet op, dan zou het artikel de vereischte lenigheid missen, daar het ondoenlijk is in de regeling de gevallen, waarin de aanstelling slechts voor zekeren tijd behoort te geschieden, limitatief op te sommen. Anderzijds moet het ook mogelijk zijn om redenen van dienstbelang den duur van sommige tijdelijke aanstellingen te verlengen. Zoo zal b.v. de Overheid ambtenaren, die zij voor de uitvoering van groote werken noodig heeft, tijdelijk werkzaam stellen. Duurt een dergelijk werk langer dan drie jaar, dan zouden de daarbij werkzame ambtenaren — indien geen verlenging van het tijdelijk verband mogelijk was — hetzij moeten worden ontslagen, dan wel in vasten dienst worden genomen (artikel 11 lid 1). Het eerste zou als regel het geval moeten zijn, daar de Regeering nooit ambtenaren, die zij slechts tijdelijk noodig heeft, bij voortduring kan handhaven. De regeling dient derhalve aan de Overheid eenige ruimte te laten.

De Commissie wenscht er aan het slot van de toelichting op deze artikelen op te wijzen, dat het haar uit een billijkheidsoogpunt tegenover de vaste ambtenaren ongewenscht voorkomt, dat gedetacheerden — b.v. leeraren bij het Middelbaar Onderwijs, die na afloop van hunne detachering als regel weer in hunne vroegere betrekking in Nederland kunnen terugvallen — gedurende hunne detachering eene hoogere bezoldiging krijgen dan de overeenkomstige vaste krachten.

De Commissie beseft volkomen, dat de in de artikelen 10 en 11 opgenomen en de zooeven bedoelde beperkende bepalingen de Regeering voor moeilijkheden kunnen plaatsen bij de personeelsvoorziening. Dat zij niettemin toch gemeend heeft de daartoe strekkende aanvullingen te moeten voorstellen, vindt zijn grond in de omstandigheid, dat onder de ambtenaren zeer groote en naar hare meening veelal gerechtvaardigde ontevredenheid heerscht over het te werk stellen van tijdelijke krachten op eene veelal hoogere bezoldiging en met een kort verband, te meer als de tijdelijke dienst voor pensioen in aanmerking komt. Vooral het korte verband wordt als een ernstige grief beschouwd, gelet op het thans bestaande twintigjarig verband voor de vaste ambtenaren, hetwelk algemeen veel te lang wordt geacht. De Commissie is dan ook overtuigd, dat de recruteering van vaste krachten met veel meer succes ter hand genomen zal kunnen worden, indien tot een belangrijke verkorting van dit lange verband wordt overgegaan. Een dergelijke maatregel zou er ook veel toe bijdragen om de lust tot werken in Indischen dienst te verhoogen, hetgeen ten bate van den lande en van de ambtenaren zou komen. De Commissie geeft dan ook met nadruk in overweging daartoe strekkende voorstellen zoo spoedig mogelijk aanhangig te maken. De vorenbedoelde beperkende bepalingen zouden dan kunnen vervallen. Daar dit punt echter meer op het terrein der pensioenwetgeving valt, achtte de Commissie zich niet bevoegd een dergelijk voorschrift in haar ontwerp op te nemen.

Artikel 12.

Aan den vasten en den tijdelijken ambtenaar moet een afschrift van de akte van aanstelling worden gegeven, die enkele, voor hem essentiele bepalingen behelst. Met dat afschrift krijgt hij een voor hem zeer wenschelijke zekerheid in handen, die ook voor het later bewijs van zijn ambtelijken toestand, met name in verband met het pensioen, van veel belang kan zijn.

Nu de mogelijkheid is opengelaten ambtenaren voor een bepaalden termijn aan te stellen, wordt het wenschelijk geacht, uit de aanstelling te doen blijken voor welken termijn die is geschied.

Onder „andere voordeelen” (lid 2 onder *b*) meent de Commissie dat ook verstaan moet worden het aantal jaren dat als voorpractijk in aanmerking zal worden gebracht. Lid 2 onder *e* is noodig voor de berekening van pensioen en bij de toepassing van de bepalingen omtrent buitenlandsch verlof. De Commissie acht het meest billijk als datum van ingang van den dienstdag van uitgezonden den datum van

inscheping aan te nemen, omdat het dienstverband dan feitelijk reeds begint. Intusschen is deze datum in het ontwerp niet vermeld met het oog op de omstandigheid, dat de inscheping naar Nederlandsch-Indië wel eens buiten het Moederland plaats heeft. In verband daarmee is als datum aangenomen die van ontscheping en is deze met een redelijken termijn voor de volbrachte reis vervroegd.

Voor de toelichting op lid *d* wordt verwezen naar de toelichting op artikel 41.

Deze luidt als volgt:

Het komt de Commissie niet billijk voor, dat ambtenaren, die b.v. geen volle vijf jaren in Indischen dienst zijn, volgens bij hunne uitzending vastgestelde bepalingen toch hunne geheele passage en uitrustingskosten moeten terugbetalen. Teruggave behoort slechts te geschieden naar verhouding tot den tijd, dien zij nog hier te lande moeten dienen. Reeds in de akte van aanstelling ware dit te vermelden (art. 12, lid 2 sub *d*).

In overeenstemming met het ontwerp Rechtstoestandwet, is niet voorgeschreven, dat de akte van aanstelling ook den grondslag van het pensioen vermeldt. Dat de ambtenaar daarvan kennis behoort te krijgen, spreekt van zelf. De pensioenwet zal hiervoor echter regelen moeten geven.

In het ontwerp Rechtstoestandwet is eene bepaling opgenomen krachtens welke den ambtenaar schriftelijk moeten worden medegedeeld de wijzigingen, welke in de akte van aanstelling mochten worden aangebracht. De Commissie acht eene dergelijke bepaling niet wenschelijk, omdat in de akte van aanstelling geen wijzigingen behooren te worden aangebracht.

De Commissie meent aan het slot van de toelichting op dit artikel te moeten wijzen op de wenschelijkheid der ambtenaren vóór hunne indiensttreding zoo nauwkeurig mogelijk in te lichten. Het is herhaaldelijk voorgekomen, dat zeer vage inlichtingen zijn verstrekt, waardoor de aangestelden zich verkeerde denkbeelden hebben gevormd. Dit geeft aanleiding tot ontevredenheid. De Commissie geeft daarom in overweging daartoe noodige voorzieningen te treffen.

In het *Verslag* der Commissie-Dijkstra wordt omtrent tijdelijke ambtenaren opgemerkt:

Het aantal categorieën tijdelijke ambtenaren is hier te lande grooter dan in het Moederland. Gedacht wordt aan het op ruime schaal in dienst nemen van tijdelijke ambtenaren wegens personeelsgebrek. Daar die ambtenaren voorshands niet zijn te missen, moesten regelingen worden getroffen, die in het Moederland niet bestaan en daar ook niet noodig zijn.

De in het ontwerp-Dijkstra opgenomen artikelen komen vrijwel woordelijk overeen met het — later ingetrokken — ontwerp-Nederlandsche wet van 1920.

C. *Nederlandsche Ambtenarenwet 1929.*

Artikel 125 luidt:

1. Voor zoover deze onderwerpen niet reeds bij

of krachtens de wet zijn geregeld, worden voor de ambtenaren, door of vanwege het Rijk aangesteld, bij of krachtens algemeenen maatregel van bestuur voorschriften vastgesteld betreffende:

- a. aanstelling;
- b. enz.

Voorschriften als hier bedoeld zijn nog niet tot stand gekomen.

§ II. *Ontwerp-ordonnantie.*

§ 1. *Opneming en wederopneming in vasten dienst van het Land.*

Artikel 1.

(1) Opneming in vasten dienst van het Land heeft plaats:

- a. door benoeming in een vaste betrekking;
- b. door aanstelling tot burgerlijk ambtenaar.

(2) Aanstelling tot burgerlijk ambtenaar heeft plaats ten aanzien van voor den vasten dienst uit Nederland uitgezonden personen, die niet dadelijk in een vaste betrekking kunnen worden benoemd.

(3) In bijzondere gevallen kunnen ook niet-uitgezonden personen, door of na verkregen machtiging van den Gouverneur-Generaal, tot burgerlijk ambtenaar worden aangesteld.

De strekking sluit aan bij de bestaande praktijk. Bij wijze van uitzondering komt het voor, dat aan personen, die wel voor opname in den vasten dienst in aanmerking komen maar niet dadelijk voor vaste benoeming tot een bepaalde betrekking, de staat van burgerlijk ambtenaar wordt verleend. Voor het behoud van het uitzonderingskarakter wordt het noodig geacht, dat toepassing door een lagere autoriteit wordt gebonden aan voorafgaande machtiging der Regeering.

Artikel 2.

(1) Voor opname in vasten dienst van het Land wordt, behoudens het verder bij dit artikel bepaalde, vereischt dat de betrokkene:

- a. den staat van Nederlandsch onderdaan bezit op den voet van Staatsblad 1910 no. 296, onverminderd de ten aanzien van bijzondere betrekkingen gestelde voorwaarden van Nederlandschap of van landaard;
- b. den leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en dien van 35 jaar niet heeft overschreden;
- c. in het bezit is van de voor de te vervullen betrekking geëischte diploma's of getuigschriften;
- d. lichamelijk geschikt is bevonden, indien voor de te vervullen betrekking voorafgaand geneeskundig onderzoek wordt geëischt.

(2) De Gouverneur-Generaal kan van den eisch van het Nederlandsch onderdaanschap vrijstelling verleen, indien het belang van 's Lands dienst zulks vordert en tegen naturalisatie van den betrokken vreemdeling naar Zijn oordeel overwegende bezwaren bestaan.

(1) Ook het eerste lid van dit artikel legt slechts den bestaanden toestand vast, behoudens dat het in de bedoeling ligt van letter *b*, dat personen beneden den leeftijd van 18 jaar voortaan geen vaste aanstelling zullen krijgen. Dit wordt logisch geacht, waar dienstdtijd vóór het bereiken van dezen leeftijd niet medetelt voor pensioen.

(2) Komt overeen met een bij den Volksraad in behandeling zijnde ontwerp-ordonnantie, bestemd om in de plaats te komen van de thans geldende bepaling, dat de Gouverneur-Generaal, den Raad van Indië gehoord, *betrekkingen* kan aanwijzen, waartoe ook vreemdelingen kunnen worden benoemd. De voorgestelde nieuwe bepaling heeft de strekking om de opname van vreemdelingen in 's Lands vasten dienst zooveel mogelijk te beperken.

(3) De Gouverneur-Generaal kan voorts, indien 's Lands belang zulks vordert:

- a. betrekkingen of groepen van betrekkingen aanwijzen, voor de vervulling waarvan tijdelijk kan worden afgeweken van het voorschrift betreffende den maximum-leeftijd;
- b. ten aanzien van bepaalde personen vrijstelling verleen van de voorwaarde betreffende den maximum leeftijd.

(4) Ten aanzien van hen, die bij benoeming diensttijd voor burgerlijk pensioen in rekening kunnen brengen of geldig kunnen maken, wordt de uiterste leeftijd, waarop benoeming kan plaats hebben, verhoogd met het voor burgerlijk pensioen in aanmerking komende of daarvoor geldig te maken tijdvak.

(5) De tot het doen van benoemingen bevoegde gezaghebbers en colleges kunnen, met inachtneming van door den Gouverneur-Generaal te verstrekken aanwijzingen, afwijking toestaan van de voor vervulling eener betrekking gestelde eischen van het bezit van diploma's of getuigschriften, maar alleen indien het Landsbelang dit vordert en uitsluitend ten opzichte van personen, van wie mag worden aangenomen, dat zij de ontwikkeling bezitten, welke door de vereischte diploma's of getuigschriften wordt gewaarborgd en van wie naar redelijkheid kan worden verwacht, dat zij in de te vervullen betrekking in alle opzichten zullen voldoen.

(6) De Gouverneur-Generaal bepaalt voor welke ambten of groepen van ambten aan een vaste benoeming geneeskundig onderzoek moet voorafgaan en stelt ter zake regelen vast.

Artikel 3.

(1) Opneming of wederopneming in vasten burgerlijken dienst van het Land van uit den militairen of burgerlijken dienst ontslagen landsdienaren heeft slechts plaats, indien 's Lands belang dit bepaaldelijk eischt.

(2) Ten aanzien van hen, die niet op verzoek zijn ontslagen, kan opneming of wederopneming slechts plaats hebben door of krachtens machtiging van den Gouverneur-Generaal, met dien verstande, dat zij, wier ontslag verband hield met een veroordeeling wegens misdrijf, niet voor wederopneming in aanmerking komen, dan nadat zij ten minste vijf jaar in tijdelijken dienst zijn geweest.

(3) Conform de bestaande bepalingen.

(4) Idem.

(5) Vergelijk artikel 4 der B.B.L. De bedoeling der beperking is, dat de Gouverneur-Generaal ten aanzien van bepaalde ambten de beoordeeling van het verleen van dispensatie aan zich kan houden. Een opsomming van deze ambten in de ordonnantie is minder wenschelijk.

(1) Het hierin nedergelegde beginsel is in de bestaande bepalingen nergens in zoo algemeene bewoordingen uitgesproken. De bedoeling is ertegen te waken, dat personen, die op eigen verzoek of om een of andere reden ongevraagd uit 's Lands dienst zijn ontslagen, de plaats innemen van hen, die aan de normale voorwaarden voor opname in 's Lands dienst voldoen. Een uitzondering moet uit den aard der zaak worden gemaakt voor de gevallen, dat het Lands belang erbij betrokken is, zooals incompleet aan personeel, bijzondere bekwaamheden van den betrokkene, enz.

(2) Komt overeen met de bestaande bepalingen en praktijk.

(Wordt vervolgd.)